УДК 378.147.018.43:004]:811.111
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-28

Любов ЛЕТЮЧА,
orcid.org/0000-0002-0481-850X
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(Переяслав, Україна) letinna@ukr.net

Ірина БОЧАРОВА,
orcid.org/0000-0003-0370-8410
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
(Київ, Україна) irinabocharova1957@gmail.com

Юрій ДРУЗЬ,
orcid.org/0000-0001-8736-3629
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
(Київ, Україна) y.m.druz@gmail.com

ДИСКУРС ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ: ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

В умовах нових реалій технічної опосередкованості освітнього процесу відбувається формування нового педагогічного стилю спілкування. Актуальність дослідження зумовлена його спрямованістю на вивчення системно-мовних параметрів навчально-педагогічного дискурсу викладача англійської мови безпосередньо в межах нових форматів навчання, викликаних російською агресією, а саме онлайн-навчання. Мета статті полягає у дослідженні лексичних характеристик організації дискурсу викладача англійської мови та в розкритті того, як зміна цих характеристик в освітньому онлайн-середовищі впливає на досягнення ефективності навчального процесу, опосередкованого технічно. Для аналізу лексичної організації дискурсу викладача англійської мови в онлайн-режимі був обраний навчально-педагогічний дискурс викладачів, які читають курс англійської мови на платформі Smrt English. Викладені результати дослідження акцентують увагу на тому, що лексичні параметри організації навчально-педагогічного дискурсу в контексті навчання англійської мови онлайн характеризуються: 1) домінуванням розмовного стилю спілкування викладача з аудиторією; 2) наявністю великої кількості прислівників-модифікаторів; 3) достатньою кількістю емоційно маркованих фраз; 4) наявністю лексем, що входять до лексико-семантичної групи «легко-складно; 5) використанням лексем, що підкреслюють прикладний характер інформації; 6) широким використанням синонімії та перефраз; 7) лексемами та виразами, що заохочують та мотивують здобувачів до виконання завдань та зацікавлюють предметом загалом. Усе це зрештою демонструє необхідність реальної взаємодії усіх учасників навчального процесу та вимагає від педагога не тільки знання мови, а й найефективнішого її використання в межах нової культури спілкування.

Ключові слова: *дискурсивний аналіз, навчально-педагогічний дискурс, онлайн-навчання, технічно опосередковане навчання англійської мови.*

Liubov LETIUCHA,
orcid.org/0000-0002-0481-850X
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology, Translation and Teaching Methods
Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav
(Pereyaslav, Kyiv region, Ukraine) letinna@ukr.net

Iryna BOCHAROVA,
orcid.org/0000-0003-0370-8410
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman
(Kyiv, Ukraine) irinabocharova1957@gmail.com

Yurii DRUZ,
orcid.org/0000-0001-8736-3629
Candidate of Pedagogical,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman
(Kyiv, Ukraine) y.m.druz@gmail.com

THE DISCOURSE OF ENGLISH LANGUAGE TEACHERS IN ONLINE ENVIRONMENT: LEXICAL FEATURES

The shift towards technologically mediated education has given rise to a new style of communication. The relevance of this study is determined by its focus on examining the systemic language parameters of the educational and pedagogical discourse of an English language teacher within the frameworks of new educational formats, specifically online learning, that have gained prominence in the wake of Russian aggression. The purpose of this article is to analyze the lexical characteristics of the discourse organization of an English language teacher and to explore how changes in these characteristics in an online educational environment influence the effectiveness of the technologically mediated learning process. To examine the lexical organization of the discourse of English language teachers in online settings, the study selected the educational and pedagogical discourse of the instructors teaching English on the Smrt English platform. The research findings highlight that the lexical parameters of educational and pedagogical discourse in online English teaching are characterized by the following features: 1) a predominance of an informal, conversational register in teacher-learner interaction; 2) frequent use of adverbial intensifiers to modify meaning; 3) a sufficient number of emotionally marked phrases; 4) the presence of lexical units belonging to the lexical-semantic group of «easy-difficult»; 5) the use of lexical items emphasizing the applied nature of the information; 6) extensive use of synonymy and paraphrasing; 7) the inclusion of motivational and encouraging expressions to sustain student interest and promote task completion.

These findings emphasize the essential role of authentic interaction in online education and highlight the need for educators to not only possess linguistic proficiency but also optimize language use within the framework of a new communication culture.

Key words: *discourse analysis, educational and pedagogical discourse, online learning, technologically mediated English language teaching.*

Постановка проблеми. Запровадження онлайн-освіти спонукало педагогів переглянути арсенал мовних засобів, застосовуваний ними для передачі знань здобувачам освіти. В умовах нових реалій технічної опосередкованості освітнього процесу відбувається формування нового педагогічного стилю спілкування, який, з одного боку, визначається загальною інформаційною метою освіти та впливом онлайн-формату навчання, з іншого – розвивається та видозмінюється під впливом індивідуального стилю кожного представника педагогічної професії, зокрема викладача (учителя) англійської мови.

Актуальність пропонованого дослідження зумовлена його спрямованістю на вивчення системно-мовних параметрів дискурсу викладача англійської мови безпосередньо в межах нових форматів навчання, а саме онлайн-навчання. Прагматичний підхід у навчанні іноземної мови став невід'ємною частиною багатьох методичних систем, проте прагматика мови саме викладача англійської мови, що працює в онлайн-форматі, нині не отримала достатнього висвітлення.

Актуальність дослідження також пов'язана з глобальним трендом упровадження штучного інтелекту (AI) в освіту, заявленому концепцією розвитку цифрового освітнього середовища, що реалізується в Україні, згідно презентованої Програми великої трансформації «Освіта 4.0: український світанок», яка передбачає «використання новітніх технологій для покращення процесу навчання та підготовки здобувачів освіти до життя в цифровому суспільстві» (Кільченко, 2023).

Аналіз досліджень. Саме поняття «навчально-педагогічний дискурс» (НПД), як окремий напрям загального дискурс-аналізу, привернуло увагу дослідників у другій половині XX ст., коли з'явилися перші розвідки в галузі комунікативних стратегій навчання та відбулося становлення дискурсивного аналізу. Аналіз опрацьованої нами

літератури засвідчує, що є науковий досвід, який становить цінне підґрунтя для дослідження цього поняття та засобів його розвитку в закладах освіти. Розуміння НПД як потоку мовленнєвої поведінки вчителя на уроці спостерігається в педагогічній риториці українських дослідників (Гарькавець, Волченко, 2021; Дрібас та ін. 2021 та ін.).

У роки російського вторгнення питання адаптації навчально-педагогічного дискурсу, як різновиду інституційного дискурсу, до цифрового середовища, зокрема питання аналізу дискурсивних практик викладача англійської мови в онлайн-форматах, залишається неабияк актуальним, оскільки «технологічно опосередкований спосіб передачі знань диктує особливі моделі інтеракції «викладач-здобувач»» (Летюча та ін., 2024).

Мета статті полягає в дослідженні лексичних характеристик організації дискурсу викладача англійської мови та в розкритті того, як зміна цих характеристик в освітньому онлайн-середовищі впливає на досягнення ефективності навчального процесу, опосередкованого технічно.

Виклад основного матеріалу. Активний перехід занять з англійської мови в онлайн-режим спонукав дослідників приділити більше уваги саме лексичним особливостям НПД технічно опосередкованого заняття.

Звертаючись до лексичного наповнення скриптів онлайн-занять з англійської мови, ми вважаємо за необхідне зупинитися насамперед на розмовному стилі спілкування, що переважає в дискурсі педагога, що працює онлайн. Проста та дружня манера спілкування педагога із здобувачами освіти пояснюється, на наш погляд, головною умовою проведення занять – режимом онлайн. Прагнучи донести інформацію в доступній та зрозумілій кожному з учасників процесу навчання манері, педагог часто звертається до тих лексичних одиниць і фраз свого лінгвістичного арсеналу, які не ускладнюють, а полегшують сприйняття трансльованої інформації. Як результат, активними складовими лексичного інструментарію педагога, який читає свій курс англійської мови на онлайн-платформах, стануть саме розмовні фрази.

Для аналізу лексичної організації дискурсу викладача англійської мови в онлайн-режимі ми обрали педагогічний дискурс викладачів, які читають свій курс на платформі Smrt English, що, на нашу думку, може стати певним орієнтиром викладачам, які працюють сьогодні в Україні.

Читаючи курс англійської мови для здобувачів, які не є представниками цієї лінгвокультури, педагоги як усвідомлено, так і підсвідомо обирають для пояснення фрази, зрозумілі більшості слухачів, для яких англійська не є рідною: *My trip was way too short.* Самі носії англійської мови кажуть, що вирази *way to, way more* є надто неформальні, щоб звучати в офіційних контекстах, вони надають фразі відтінок особистого судження автора, а не підтвердження, що має доказову базу. Тобто, йдеться про можливість говорити щодо тенденції викладачів на онлайн-заняттях використовувати менш офіційне та більш наближене до розмовного мовлення.

Аналогічно можна прокоментувати й вираз *a little bit*, який також надає наступному словосполученню відтінок особистого авторського судження: *Modal verbs are a little bit more specific, they're a little bit different* – педагог говорить про модальні дієслова, порівнюючи їх з іншими дієсловами англійської мови й визначає якість *more specific* (за допомогою якого він порівнює модальні дієслова з іншими) за допомогою модифікатора *a little bit*.

Однією з суттєвих рис розмовної англійської є заповнення пауз у мовленні словами *okay* чи *well*, а також використання їх для поділу фраз на смислові групи. До прикладу, викладачі, які читають свій курс на платформі Smrt English, часто вдаються до цього способу логічного поділу власного мовлення: *Okay, John is my co-worker I know him well, we share an office. Okay, John likes coffee like me. Okay, so John likes coffee.* Викладач використовує *okay* на початку фрази, щоб привернути увагу слухачів і сигналізувати початок нового смислового відрізка свого мовлення. У другому випадку *okay* звучить для заповнення простору між двома фразами. У фінальному випадку *okay* ніби є своєрідним мостом, який робить перехід від однієї фрази до іншої більш плавним.

Відмінною рисою розмовної англійської мови є активне використання фразових дієслів, які привносять певну розслабленість у загальний педагогічний тон на онлайн-занятті: *Hang on a second.* Висловлюючи прохання до учасників заняття дати йому час на додаткове пояснення за допомогою цієї фрази, викладач імітує розмову з другом, наперед знімаючи у слухачів напругу, яка може виникнути при зануренні у велику кількість навчального матеріалу.

Let's не get too caught up в that okay: фраза, яку викладач використовує для того, щоб застерегти своїх здобувачів від неправильного граматичного вибору. Використання фразового дієслова *caught up* у цьому випадку знімає можливу додаткову напругу здобувачів освіти, оскільки слова викладача щодо складної граматичної конструкції тут звучать не як суворе зауваження, що тягне за собою подальше зниження балу за подібну помилку, а

дружня (інсайдерська) порада «не попастися» на цьому складному граматичному прикладі.

Непоодинокі випадки, коли для лінгвістичного оформлення окремих смислових відрізків уроку викладачі вдаються до цілих ланцюжків фразових дієслів: *So, let me go in here. I'm going to pop out I'm going to go down here I'm going to make this nice and big so everybody can see it okay I'm going to fill up my screen here there we go.* Прості та зрозумілі фрази, що складаються зі знайомих усім слухачам курсу слів, сприяють комфортному сприйняттю навчального матеріалу. Велика кількість фразових дієслів, що часто представляють складність для неносіїв англійської мови, у цьому випадку не тільки не перешкоджає сприйняттю інформації, а й робить мовлення педагога доступнішим адресанту.

Поєднання простих фраз, зрозумілих особам, які не є представниками певної лінгвокультури, з нескладною граматикою та фразовими дієсловами надає дружній тон онлайн-заняттю і дозволяє слухачам сфокусувати увагу на академічному боці уроку, не відволікаючись на складне лексичне наповнення або граматику.

Прості інструкції, вимовлені доброзичливим тоном, створюють позитивний дружній настрій учасникам навчального процесу. Фрази *I'm going to get you guys to do some work или So just one thing before I get you guys doing some work* не ускладнені лексично та граматично, що є, на наш погляд, особливою відмінністю онлайн-уроку з його спрямованістю на передачу інформації без зайвого стресу для здобувача в умовах технічно опосередкованої комунікації.

Перехід між складовими частинами уроку в режимі онлайн також здійснюється за допомогою коротких, зрозумілих фраз: *There we go all right, You guys get to work, I'm gonna get right to it we discussed earlier*, що дозволяє учасникам навчального процесу практично з будь-яким рівнем лінгвістичної підготовки вільно орієнтуватись у завданнях на кожному з етапів уроку.

Схвалення також виражаються за допомогою лексичних одиниць та їх комбінацій, зрозумілих на базовому рівні вивчення англійської мови: *All right guys good stuff* або *Lots of lots of interesting answers for this one.* Порівнюючи значення виразів множини *a lot of* та *lots of* та їх функціонування в англійській мові, лінгвісти підкреслюють, що використання виразу *a lot of* переважно характерне для більш офіційного мовлення, його смисловий аналог *lots of*, навпаки, не несе ділової маркованості й часто використовується в розмовному стилі. Те саме можна сказати про висловлення *kind of* і *sort of*, що часто звучать у мовленні викладачів англійської онлайн: *One thing that's kind of important…* У такий спосіб педагог підкреслює значущість інформації. Водночас вираз *kind of* надає очевидного суб'єктивного відтінку: інформація, яку педагог передасть зараз, є важливою саме їм. Дійсно, якщо взяти ту саму фразу без виразу *kind of*, така суб'єктивність зникає і вся фраза набуває значення більш наближеною до факту: *One thing that is important…* Підсвідомо обираючи спосіб подачі інформації з використанням виразу *kind of*, педагог ніби залишає важливість цієї інформації на розсуд слухача, що дозволяє вивести урок за межі традиційного заняття, де факти повідомляються однозначно і прямо.

Кембриджський словник англійської мови вказує на належність фраз *kind of* і *sort of* до розмовного стилю мовлення й підкреслює частотність їх вживання в усному англійському мовленні: «пом'якшують інші слова та фрази для того, щоб вони не здавалися надто прямими та точними» (Cambridge Dictionary). Такий підсвідомий вибір вищезгаданих виразів при поясненні нового матеріалу здобувачам сприяє створенню навчального середовища, в якому слухачі онлайн-курсу мають вибір вважати цю інформацію важливою або другорядною. Концепція добровільного вибору, який з'являється у них, також є відмінністю для онлайн-занять, що сприяє зацікавленості предметом та, що не менш важливо, особистістю педагога.

Привертають увагу множинні лексичні способи посилення змісту в дискурсі педагога, що працює онлайн. З метою підкреслити ті чи інші характеристики лінгвістичних явищ, педагоги можуть використовувати прислівники-модифікатори (*modifying adverbs*). Ця група прислівників, які посилюють або послаблюють значення прикметників або інших прислівників, є особливо корисною в дискурсі педагога англійської мови онлайн, де інформація, що подається, повинна бути досить стислою в силу обмежених можливостей фокусування уваги при роботі онлайн і водночас експресивною для привернення уваги слухачів у віддаленому режимі. Найпоширенішими прислівниками-модифікаторами в англійській мові є прислівники *very* та *really* (дуже), *absolutely* та *completely* (досконало), а також *quite* (достатньо).

Для спілкування з учасниками онлайн-занять педагоги прагнуть робити вибір на користь більш експресивних модифікаторів у порівнянні з *very* та *quite*. Найчастіше такими прислівниками є *definitely* та *absolutely*, які слугують для посилення змісту, що передається: *Right right, it's absolutely*

right. That becomes definitely visible. Слід зазначити широке вживання прислівників *definitely, really* не у функції модифікатора, а у функції підсилювача змісту певних елементів у повідомленні викладача: *That's definitely Brazil. They definitely are helping verbs. When you're talking about certainty definitely do not do that. You don't really need a modal verb.* Сентенційні прислівники *definitely, really* наразі відображають певну модальність – оцінку мовцем ймовірності того, що твердження є правильним. Найбільш частотними випадками функціонування прислівника *really* в цій функції є приклади модифікації прикметників *interesting*, *boring* і *cool*.

Паралельно із вищезгаданими прислівниками-модифікаторами у скриптах онлайн-занять на платформі Smrt English трапляються більш емфатичні випадки модифікації прикметників, що надає мовленню педагога особливої виразності і сприяє, на наш погляд, більш високій концентрації учнів на матеріалі уроку. Дійсно, поєднання прикметника *popular* із прислівником *immensely* привертає більше уваги з боку учнів, а фігурування подібних поєднань у подальшому мовленні педагога сприяє утриманню цієї уваги.

Поява таких емоційно забарвлених виразів на тлі простих лексичних одиниць і неускладненої граматики у мовленні педагога здатна підвищити мотивацію здобувачів у розширенні власного вокабуляра, і водночас не перешкоджає розумінню загального змісту інформації. Реакція учнів на фрази, подібні до поєднання *immensely popular*, завжди позитивна: вони з радістю включаються до навчального процесу, приділяючи велику увагу явищу, що описується педагогом.

Прикметними вважаємо випадки вживання більш рідкісних комбінацій прислівників і прикметників, які, безумовно, покликані інтенсифікувати зміст висловлюваного і урізноманітнити загальне полотно педагогічного мовлення: *But some of the information might be casually beneficial to get a holistic view of the topic at hand.* Додаючи інформацію про нову тему в рамках онлайн-уроку, викладач характеризує своє доповнення поєднанням *casually beneficial*, яке не є поширеним виразом в англійській мові, але водночас слугує як форма активізації уваги аудиторії до інформації, що транслюється педагогом. Уміле застосування викладачем у мовленні незвичайного поєднання прислівників і прикметників на тлі загального досить простого лексичного рівня стимулює пізнавальну активність учнів.

Вважаємо за потрібне відзначити велику кількість емоційно забарвлених виразів у мовленні викладачів англійської мови, які читають свій курс у режимі онлайн. Нерідко, висловлюючи власну думку, вони вдаються до таких виразів, як *I hate* або поєднання *dreadfully boring*. Такі емоційно забарвлені фрази також покликані привернути додаткову увагу слухачів. Слухачі схильні відчувати непідробну зацікавленість в особистій думці чи відношенні викладача до того чи іншого лінгвістичного, а часом і абсолютно відірваного від лінгвістики явища. Тому вживання цих фраз «включає» увагу слухачів в очікуванні чогось особливо цікавого чи просто нового.

Педагоги при поясненні матеріалу в анлайн-режимі нерідко звертаються до лексем змістової групи «легко-важко»: *Now this next one might be harder for some of you than others okay.* Ця фраза за допомогою лексеми «важче» застерігає здобувачів, готує їх до більш складного матеріалу, ніж попередній. Водночас учитель обіцяє розпочати все ж із чогось більш простого щодо заданої складної теми, тобто рухатися від простого до складного: *So, we're going to start with the simple stuff, we're going to get a little bit more complex.*

Наводячи приклади того чи іншого лінгвістичного явища, викладачі англійської мови в режимі онлайн часто використовують коротку фразу *Just a few examples,* яка згідно словника Oxford Learner's Dictionary має значення *simply; only* (Oxford Learner's Dictionary) та підкреслює простоту розуміння та засвоєння навчального матеріалу. Додаткове звернення до аспекту простоти матеріалу, що викладається, таким чином призводить до зниження напруги здобувачів у процесі набуття нових знань: *Nouns are the easy one, the other ones are a little bit harder but they're pretty fun too okay so we're going on to the second…* Лексема *fun* у разі пояснення нового матеріалу застосовується викладачем для створення додаткової мотивації учнів за допомогою позитивної конотації. *These are just the names of the different grammar points.* Таке вживання *just* також свідчить про простоту та легкість, яку вкладає педагог у свою розповідь.

Також спостерігається широке використання лексеми *confusing* викладачами, які читають курс англійської мови як онлайн: *Definite pronouns okay that's a big grammar word what is an indefinite pronoun maybe we haven't learned thisbefore but it's okay it sounds confusing but actually it's very easy indefinite pronoun are all those words like something someone somebody somewhere orwe could use any anything anyone anybody anywhere or we could say no nothing no…* У цьому уривку навчально-педагогічного дискурсу також вербалізується концепт складності (*confusing, haven't learned this before*),

водночас він відразу ж забезпечує введення теми невизначених займенників визначенням *easy*, висловлюючи свою готовність надати необхідну академічну допомогу та зробити нову тему «простою» для розуміння здобувачами освіти. *A minute more: see if you can type up a part of speechit's a little difficult. No idea that's okay. I'll put a few on the stream so we have nouns verbs we also have adjectives:* думка, закладена педагогом у цьому ланцюжку пояснення, сприймається як підбадьорення, як обіцянка того, що, попри уявну ускладненість матеріалу, з його допомогою вони неодмінно впораються.

При поясненні нового матеріалу викладачі часто звертають увагу на застосування того чи іншого мовного явища і підкреслюють прикладний характер інформації: *Idea of taking notes is to condense the information to say it in less space and keep it concise and simple, it's like an economy of language make it economical say more using less words that is the idea of taking notes and organizing them later.*

Спостерігаючи за лексичним наповненням дискурсу викладача англійської мови в режимі онлайн, ми приходимо до висновку про відносну ідіоматичність мовлення педагогів, використання синонімів та перефраз для більш зрозумілого пояснення. Вирази на кшталт *To make sure everyone's on the same page*. *Modal verbs can help to show your level of certainty your degree of certainty meaning how certain you feel about* покликані підвищити експресивність висловлювань.

Однією з тактик викладача у спілкуванні є заохочення здобувачів, що, безумовно, сприяє створенню сприятливого фону для щирого подальшого спілкування, а також підбадьорює їх на шляху виконання завдань: *But at this level our English is good enough that we can use more creative entertaining transition phrases, so please try to come up with unique and more entertaining transitions than just simply saying firstly or first, secondly, because that gets very boring.*

Висновки. На основі проведеного дослідження, присвяченого навчально-педагогічного дискурсу викладача англійської мови в онлайн-освіті, можна зробити висновок про значні дискурсивні трансформації. Аналізуючи лексичні параметри організації НПД у контексті навчання англійської мови онлайн, можна констатувати наступне: 1) домінування розмовного стилю спілкування викладача з аудиторією: педагоги часто вдаються до фраз, не ускладнених лексично та граматично, що сприяє передачі інформації здобувачам освіти в умовах технічно опосередкованої комунікації зрозумілим та доступним для широкого розуміння способом; 2) наявність великої кількості прислівників-модифікаторів, які слугують зазвичай для посилення змісту конкретного заняття; 3) наявність достатньої кількості емоційно маркованих фраз, які активують увагу здобувачів освіти; 4) наявність лексем, що входять до лексико-семантичної групи «легко-складно»: таким чином педагог виявляє опіку, застерігаючи слухачів щодо складності академічного матеріалу або навпаки, підбадьорюючи їх тим, що той чи інший матеріал легко піддасться освоєнню; 5) використання лексем, що підкреслюють прикладний характер інформації; 6) широке використання синонімії та перефраз для більш зрозумілого пояснення; 7) послуговування лексемами та виразами, що заохочують та мотивують здобувачів до виконання завдань, як результат – зацікавленість предметом загалом.

Тому приходимо до висновку, що онлайн-формат значно змінює навчально-педагогічний дискурс, вимагаючи від педагогів нових компетенцій та привносячи свіжий погляд на процес навчання англійської мови загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Спілкування в педагогічному процесі: навчальний посібник. Житомир: ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк»». 2021. 100 с.

2. Дрібас, С., Пінська, О., Даценко, О. Особливості організації викладацько- студентської взаємодії в умовах дистанційного навчання. *Психологія: реальність і перспективи*. 16. 2021. 56–62.

3. Кільченко А. В. Роль технологій штучного інтелекту у науково-педагогічній діяльності освітніх закладів. Електронний зб. наук. пр. ЗОІППО. Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Цифрова освіта: сучасні реалії та перспективи розвитку» (26 жовтня 2023 року, м. Запоріжжя) № 3(55). 2023.

4. Летюча Л., Бочарова І., Друзь Ю. Особливості інтеракції «викладач здобувач» у навчанні англійської мови в онлайн-середовищі. *Переяславські студії з лінгвістики та лінгводидактики:* зб. наук. праць. Серія. Методика навчання іноземних мов і перекладу; гол. ред. К. І. Мізін. Переяслав: Домбровська Я. М. 2024. Вип. 2(2). С. 55–60.

5. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org/grammar/british-grammar/kind-of- and-sort-of (дата звернення: 04.01.2025).

6. Oxford Learner's Dictionary. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/just_1 (дата звернення: 03.01.2025).

REFERENCES

1. Harkavets S. O., Volchenko L. P. (2021) Spilkuvannia v pedahohichnomu protsesi: [Communication in the pedagogical process]: navchalnyi posibnyk. Zhytomyr: TOV «Vydavnychyi dim «Buk-Druk»». 100 s. [in Ukrainian].

2. Dribas, S., Pinska, O., Datsenko, O. (2021) Osoblyvosti orhanizatsii vykladatsko- studentskoi vzaiemodii v umovakh dystantsiinoho navchannia. [Peculiarities of the organization of teacher-student interaction in the conditions of distance learning] Psykholohiia: realnist i perspektyvy. 16. 56–62. [in Ukrainian].

3. Kilchenko A. V. (2023) Rol tekhnolohii shtuchnoho intelektu u naukovo-pedahohichnii diialnosti osvitnikh zakladiv. [The role of technological and artificial intelligence in scientific and pedagogical activities of educational institutions] Elektronnyi zb. nauk. pr. ZOIPPO. Materialy Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. «Tsyfrova osvita: suchasni realii ta perspektyvy rozvytku» (26 zhovtnia 2023 roku, m. Zaporizhzhia) № 3(55). [in Ukrainian].

4. Letiucha L., Bocharova I., Druz Yu. (2024) Osoblyvosti interaktsii «vykladach zdobuvach» u navchanni anhliiskoi movy v onlain-seredovyshchi. [Peculiarities of "teacher-learner" interaction in English language learning in an online environment] Pereiaslavski studii z linhvistyky ta linhvodydaktyky: zb. nauk. prats. Seriia. Metodyka navchannia inozemnykh mov i perekladu; hol. red. K. I. Mizin. Pereiaslav: Dombrovska Ya. M. Vyp. 2(2). S. 55–60. [in Ukrainian].

5. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org/grammar/british-grammar/kind-of- and-sort-of (date of access: 04.01.2025).

6. Oxford Learner's Dictionary. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/just_1 (date of access: 03.01.2025).